

JAK SE DOMLUVIT

Jako všude v Latinské Americe je alespoň základní znalost španělštiny velkým plusem. V turistických oblastech k nejnějnějšímu dorozumění (a samozřejmě k nákupům) vystačíte s angličtinou, ale pro ty, kdo nechtějí být vystaveni na milost nejprotřeřejším vekslákům a obchodníkům a objevit něco z pravé tváře Kuby, doporučujeme osvojit si pár těch nejnějnějších slovíček a frází.

KDE SE NAIJST

Kuba bohužel rozhodně není kulinařským rájem a raději v tomto ohledu nemějte přehnaná očekávání. Zatímco v turistických hotelech vyšších kategorií obvykle vždy něco k jídlu dostanete (počítejte ale s tím, že pod zavedenými názvy se může skrývat něco hodně odlišného), v levnějších podnicích bývají jídla předražená, špatná nebo vůbec žádná (v restauracích pro Kubánce za místní měnu teoreticky stolovat můžete, ale mnohdy vás odmítnou obsloužit). Nejlepší volbou bývají tzv. paladares, což jsou malé soukromé restaurace. Ceny mají obvykle v dolarech; v turistických oblastech bohužel bývají často nadsazené. Standardní nabídkou je místní kuchyně, comida criolla (tj. vepřové – cerdo, kuře – pollo, či ryba – pescado s přílohou rýže – arroz, fazolí – frijoles a smažených plátků banánu – platanos fritos).

POČASÍ

Havanské klima je sice tropické, ale díky přímořské poloze města a celoročním pasátovým větrům zůstává teplota na příjemném celoročním průměru 25 °C (nejvyšší průměr je v srpnu, 28 °C, nejméně, 22 °C, je pak v lednu). I srážky jsou celkem mírné (roční průměr 1200 mm); nejvíce prší v deštivém období od května do října. Stejně jako ostatní karibské ostrovy i Kubu občas postihují hurikány, ale jelikož obvykle přicházejí od východu nebo od jihu, Havanu zasahují již značně oslabené. Nejlepší dobou k návštěvě jsou tedy zimní měsíce.

Muzeum revoluce je v bývalém sídle prezidenta.

→ Je tu ovšem jeden podstatný rozdíl od jiných rozvojových velkoměst: Havana nemá chudinské slumy. Pravda, na první pohled může působit většina města se svými neudržovanými, rozpadávajícími se domy jako jeden velký slum, ale kolonie barabizen z prken a vlnitého plechu ani lidi žijící na ulici jako v Limě či v Rio tu nenajdete. Na druhou stranu neuvidíte ani výrazně bohaté čtvrti (snad až na přímořský Miramar s množstvím zahraničních ambasád a luxusních hotelů); všechno je tu rovnostářsky zdevastované.

Rytmus města, kde se zastavil čas

V prvních chvílích po příletu, zvláště ve večerních hodinách, je člověk ještě příliš vzrušený karibským klimatem, atmosférou a hemžením davů, než aby to vnímal, ale druhý den, při procházení uličkami centra nebo staré Havany vás otřesný stav domů zasáhne naplno. Někde to vypadá jako těsně po válce nebo po bombardování – sesuté celé zdi, hromady sutí a prakticky neexistující fasády. Nicméně přesto z města dýchá nepopsatelná atmosféra místa, kde jako by se zastavil čas. A všude je život, kubánská energie, hudba, pomalý rytmus města, které ví, že nemusí spěchat, že jeho čas je tady a teď.

Koloniální Havana nabízí takové množství pamětihodností, že je nemožné být jen letmo je projít za jediný den. Nejlepší je tudíž rozdělit si prohlídku na několik tematických okruhů a těm věnovat dva, tři nebo raději čtyři dny. Ulicemi Havany samozřejmě můžete procházet celý týden a stále budete objevovat něco nového – zvlášť vypravíte-li se i do čtvrtí vzdálenějších od historického centra.

Zatímco pobyt na Kubě přináší určitá omezení a nepohodlí přímo plynoucí z restriktivního režimu a katastrofální hospodářské situace země, každý turista velmi ocení jednu podstatnou výhodu – je zde bezpečno.

Ačkoli Castro po rozpadu socialistického bloku a zrušení hospodářské pomoci a subvencí Ruska vyhlásil období „uta-

hování opasků“, zoufalá situace ho před deseti lety přiměla povolit obyvatelům vlastnit americké dolary a v omezené míře i podnikat. Nejhorší nouzi se tím sice podařilo překonat – dnes můžete například nakupovat od soukromníků na tržištích nebo se stravovat v mnoha pouličních stáncích s hamburgery či pizzou –, na druhou stranu se ovšem Kubánci proměnili v národ veksláků, které zajímáte především jako zdroj dolarů. Někdy si člověk skutečně připadá jako chodící bankomat a samozřejmost, s níž vás místní lidé bez rozdílu věku a pohlaví žádají o „un dólar, por favor!“, je neuvěřitelná. Rychle rostoucí turistický ruch se v poslední době stal hlavním zdrojem příjmů Castrova režimu (jen v roce 1998 činil 2 miliardy dolarů), vláda si ho tedy

FOTO: JIŘÍ SEDLÁČEK

Autobusy pro 300 cestujících – specialita Havany.